

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: 2. søndag etter Hellig tre konger. — Polens misjon i Europas liv. — To betydningsfulle besøk. — Bønnens apostolat. — «Jesu Hjertes Budbringer» feirer sølvjubileum. — Fra Vikariatet. — † To dødsfall blandt St. Josephssøstrene. — Herhjemme. — - og derute. — Misjons nytt.

2. søndag etter Hellig tre konger.

Joh. 2, 1—11.

Med en gang vi leser dagens evangelium blir to store grunnsannheter oss innlysende:

at vi meget godt tør be Herren om praktiske og økonomiske ting, ikke bare om sjelens frelse, og at han gjerne vil hjelpe også i den slags anliggender. Maria visste dette fra de tredeve års samliv i Nazareth, og hun lærer oss det idag — hun, som kjenner Kristus bedre enn noen.

Og: at forbønnen hennes både er villig og virkningsfull, selv hvor den gjelder et så lite ophøid emne som vin til festen. Men samtidig advares vi mot den villfarelse: at det som Herren ikke vil gi oss — eller ikke vil gi oss *ennu* — kan vi få på Guds mors bønn. Også dette belærer hun oss om: «Hvad han sier det skal dere gjøre!» Og han sier selv: «Fader, skje ikke min, men *Din* vilje!» Som til oss: «min time er *ennu* ikke kommet!»

Og så minner Kana-underet, Herrens første mirakel, oss om det permanente forvandlingsunder i messen.

Mens verden forbauset tar avstand og mens vrangtroen diskuterer «nadverdopfatninger» fullbyrder vi dag ut og dag inn en realitet Gud har etterlatt i våre hender og som er gått fra hånd til hånd ved håndspåleggelsens sakramenter fra apostlene til oss.

Å *ransake* dette mysterium i lyset av Guds ord og kristenhetens arvelære hører hjemme i katekumenatet og barnelærdommen, — når vi samles om altret

tror vi det og gjør vi det til hans ihukommelse, hvad han selv bød oss å gjøre med brød og vin. Og så vet vi at det *skjer* hvad han selv lot skje: at han er lyslevende midt iblandt oss som Gud og menneske, som yppersteprest og offerlam, som eukaristi (takksigelsesoffer) og kommunion.

Lovet være Gud, at vi ikke skal samles om altret i spørsmål, i drøftelser i uvisshet om hvad dette nu er og betyr men i tro på at han skaper hvad han nevner — her, som overalt i sine sakramenter.

Gud skje takk at vi ikke fryktomme skal nærme oss en problematisk velsignelse av uklar og undvikende art, men at vår Far har duket bordet for oss i barnehjemmet med verdens største realitet, den Johannes kalte *liv* og *lys*.

Så visst som vi i den hellige dåp blev gjenfødt av vann og ånd til *liv* og i livsoplysningen om dåpens ord fikk *lys*, kan vår sjel ikke nøie sig med ringere føde enn føden til «verdens liv», det liv hvori var «menneskehets lys», som han selv kaller sig og som han også kalles av sine apostler.

Så bringer vi ham da brød og vin i naturalieofret, som Maria lot vannet fylle i stenkarrene — og han gjør som den gang: i sin time forvandler han det ringe til det herlige.

Slik vil han dag ut og dag inn «åpenbare sin herlighet», og det går oss som det gikk hans disipler: «de trodde på ham».

Peter Schindler.

Polens misjon i Europas liv.

Efter manuskript til en tale på Bønnedagen for Polen i St. Birgitta kirke, Fr.stad, holdt av sogneprest Høgh.

«Du satte oss på prøve, Gud, du prøvde oss med ild som man rensar sølv. Du lot mennesker fare hen over vårt hode, vi kom i ild og vann, men du førte oss ut og bragte oss lindring.» (Slm. 65, 10—12).

Om noget folk med rette kan gjøre disse salmens ord til sine, så er det det polske folk, dette trofaste og tapre folk som i århundrer har kjempet, ofret og lidt for troens og civilisasjonens sak, og som nu ligger slått og trampet til blods av nazistenes soldatstøvler. Polen — prøvet i lidelser og rensset i blod, knust til ruin og bundet i slavelenker — og dog alltid med tro på Gud, med tro på rettferdigheten og fremtiden, og derfor gjenreist igjen og atter forrådt. Men aldri uten håp, og derfor heller aldri overvunnet selv i sin dypesté fornedrelse.

Polen og det polske folk — utvalgt er det av Gud til et stort og hellig kall: til den kristne civilisasjons redningsmann i nødens stund — det trofaste, katolske Polen, som idag trenger og har krav på vår medlidenhet og vår hjelp, og i evighet har rett til vår takknemlighet.

Siden Miecislaus I. i året 966 lot sig døpe og førte sitt folk inn i de kristne folks rekker, har Polens skjebne vært knyttet til den kristne, romersk-katolske civilisasjon. Forbinnelsen med Petri stol i Rom har alle dager vært Polens æressak og liv, men også årsaken til det hat som først de ortodokse russere og senere det protestantiske Preussen har øst ut over det ulykkelige, av Gud utvalgte polske folk.

Ja, utvalgt har det polske folk vært, valgt til gjen- nem lidelser og kamp å være forsvarer av den kristne civilisasjon mot østens barbari — mot russere, tartarer og mot tyrkere — og i våre dager mot det røde barbari i øst og det brune i vest. Og det som har seiret i den utallige kamper gjennom snart 1000 år, seiret over ytre fiender og indre splid, er intet annet enn troskapen mot Jesu Kristi stedfortreder på jorden: vår hellige far på Petri stol.

Hvis nogen tror at denne Polens troskap mot den katolske kirke har sin rot i uvitenhet eller er begrun- net i fordeler som adel og presteskap kan ha hatt, så bør han snarest, for sin egen og for sannhetens skyld lese Polens historie og lære å kjenne både den innerlighet og den forståelse som den katolske tro blev omfattet med allerede tidlig i Polens historie, og de lidelser og offer den har kostet det polske folk som nasjon. Og da vil selv den argeste katolikketer måtte ta hatten av i ærefrykt.

Les for eks. Wislicalovene av 1347 og se den tole- rance de i full overensstemmelse med kirkens lære viser mot alle, den kristne kjærlighet og overbæren- het f. eks. jødene blir mottatt med, dengang da de ellers blev forfulgt overalt i Europa, Kirkestaten og Polen alene undtatt. Og lær også du som tror at

polakkene er uvitende, at de allerede i året 1364 hadde sitt universitet i Krakow, en lærdommens og from- hetens lysende fakkell i en mørk og trist tid, og vel den første, men ikke den siste som det polske folk tendte. Lær også for din egen og sannhetens skyld at Polen var det første land som fikk en virkelig demokratisk regjeringsform og den første ordnede folkeundervisning med eget undervisningsdeparte- ment.

En historie skrevet med blod, det er Polens histo- rie. Først århundredes kamper mot tartarer og russere og mot de teutoniske riddere, som under kristendommens maske vilde legge Polen under tysk herredømme. Så mot de protestantiske fyrster i Sverige og Preussen, som innerlig hatet Polen og polakkene for deres troskap mot den katolske kirke, og nu i våre dager mot de makter som ikke har plass for hverken Gud eller menneskelighet i sitt livssyn.

Men det polske folk har valgt å forbli trofast mot sitt kall. Også dets adelsmenn kunde ha hatt alle fordeler av den såkalte «reformasjon», som sine standsfeller i England, Tyskland og de nordiske land kunde de ha gjort sig rike på kirkens gods. Dog, de valgte å være trofast og å lide, de valgte å bli utenfor dansen om gullkalven, i troskap mot fedre- nes hellige tro.

Da så tyrkerne veltet inn over Europa og i året 1683 stod foran Wien, og det øvrige Europa ennu var utmattet og hjelpeløst efter de bitre religions- kriger som den protestantiske reformasjon hadde sluppet løs over menneskene, da var det Polen og polske menn som reddet kristen tro og kristen civili- sasjon. Under kampropet «Gud er vår hjelp» seiret den polske konge Johan Sobieski over tyrkerne. Europa var reddet!

«En av de store merkestener i mellom de avgjør- ende enten-eller, hvis rekkevidde vi aldri kan over- skue», kaller historikeren Freiherr von Elfert denne seier, «en avgjørelse til beste for civilisasjonen, kultur og seder mot fremstormende rå og brutale krefter, som nådeløst truet med å knuse og legge øde alt som var stort og hellig for det kristne Europa.»

Det var en stor dag i de europeiske folks liv, og dagen var Polens dag fremfor noen annens. Og det blev ikke den siste store dag i Polens historie. Det fulgte mange dager efter, dager i lidelse, fylte av urett og overgrep og bitter nød, dager i kamp og i blod. Dårlig blev Polen lønnet av det «kristne Europa» det hadde reddet, men stort var det selv i sin fornedrelse og sin nød, stort i sin tro og stort

i sin troskap. Prøvet i ild og i vann, og dog ført av Gud, ført til etter siste verdenskrigs ubeskrivelige lidelser og nød atter en gang, og denne gang foran Warsjawas murer, under Pilsudski, å stå i bitter kamp mot et fremstormende barbari, som ikke kjente noe hellig for menneskene. Polen og det polske folk reddet Europa fra kommunismens forferdelige åndelige og moralske pest, og fra all den sykdom og nød som fulgte i dens spor.

Det var atter en stor dag i Europas historie, en merkesten mellom et avgjørende enten-eller, og dagen var atter Polens dag, skrevet med blod på polsk jord, kjøpt med lidelse, offer og kjærlighet — og lønnet med svik 20 år senere. Wien og Warsjawa, Sobieski og Pilsudski — det er historien om Europas frelse, og om Europas store urett mot et folk hvis eneste forbrytelse er at det er blitt tro mot sin religion og mot sitt kall.

Sveket av dem de hadde reddet, av dem de hadde ofret hjem, eiendom og liv for, trampes nu det polske folk, våre trosfeller i sølen under nazistenes og kommunistenes jernskodde barbarhæler. Og så skulde vi sitte trygge og rolige i våre hjem og ikke reagere mot en slik skammelig forbrytelse? Deres kirker plyndres og lukkes, deres andre skjendes og deres prester blir kastet i fengsel eller drept, og vi skulde sitte rolige i våre egne kirker og ikke engang minnes dem i våre bønner?

Aldri vil vi la den skam sitte på oss at vi sviktet en bror i hans nød!

Men kan bønnen hjelpe dem i deres nød? Har bønnen overhodet noen betydning og verdi?

Ja, så sant det er en Gud til, og så sant kjærlighet tross alt er den sterkeste makt i menneskenes

liv, kan våre bønner hjelpe og styrke dem i deres nød og i den kamp de den dag idag kjemper i tro på rett og sannhets seier. Og vi vil være med i deres kamp! For når det onde er over oss og tvinger sig inn på oss, da har vi ingen rett til å tale om eller å søke fred, men da er det vår plikt å kjempe mot og bekjempe det onde.

Atter skal det komme en stor dag i Europas liv, og dagen blir igjen Polens dag, fordi den er rettens og sannhetens dag, en stor dag da det polske folk atter skal fullbyrde sin misjon i Europas liv og fri det fra hedenskapets tyranni, fra brutalitet og vold og løgn.

Så vil vi da ta vår del av arbeidet for dette mål, den del som, om den ikke er annet, iallfall er den vår store dikter Per Sivle synger om:

«Det heter at det var en fortidsdag
da Israel med Amalek holdt slag.
Og Moses stod med hendene strakt ud
i bønn for Israel til himlens Gud.
Og seirens krans var Israels omtrent,
og Amalek til flukt sig hadde vendt.

Men så blev Moses trett, hans hender falt,
og Israel var ved å tape alt.
Da var det Hur og Aron trådte hen
og løftet Moses armer op igjen,
og holdt dem løftet til det led på dagen,
og da var Amalek til jorden slagen.»

Ja, trofast vil vi støtte våre trosfeller i deres nød og kamp, vi vil løfte dem på bønnens sterke armer til de atter blir ført ut av prøvelsen og finner lindring og opreisning i sin rett!

To betydningsfulle besøk.

Det gjorde et overordentlig dypt inntrykk i Italia da det ryktes kort før jul at det italienske kongepar med hele sin familie og hoffstab vilde avlegge den Hl. far et offisielt besøk — men ennå mer glede vakte det da man erfarte at det var pavens hensikt umiddelbart etter personlig å returnere besøket. Ikke siden 1870, da de italienske tropper rykket inn i Rom var det skjedd at en pave var kommet til sitt gamle residenspalé — i egenskap av fyrste over den daværende kirkestat — Quirinalet, og man så i dette og med rette en befestelse av Lateranoverenskomsten og den gode forståelse mellom den Hl. Stol og den italienske regjering, samt håpet selvfølgelig på at pavens intense arbeid for freden også denne gang vilde gi sig utslag.

Det italienske kongepar med følge blev mottatt med hele det høitidelige seremonielle som utfoldes ved slike anledninger. Pave Pius XII holdt en hjertelig tale hvori han bl. a. sa: «dette offisielle besøk som konge-keiseren og hans ophøide gemalinne, det lysende forbilled i alt godt for de italienske kvinner, har villet avlegge oss, som de for ti år siden besøkte

vår uforglemmelige forgjenger, hvis klokskap hadde visst å forsoner Kirke og stat i Italia, er oss så meget kjærere som det skjer på aftenen før den tilstundende julefest — festen for freden og kjærligheten, som ene kan forny verden. Dette besøk finner sted på et tidspunkt, hvor så mange andre folkeslag er i krig eller truet av krig og tallrike hjerter har mistet sin ro og fred. Må den allmektige Gud lede det italienske folk og dets regjering slik, at rikets fred sikres innad og utad og det får kraft til medvirke i hitførelsen av en ærlig og sann fred mellom nasjonene.»

Under audiensen blev det utvekslet rike gaver. Kong Viktor Emanuel overrakte den Hl. Far en kostbar kalk og paven skjenket dronningen en av gull og edelstener forferdiget rosenkrans mens kongen fikk en meget sjelden samling vatikanske mynter til sitt store og verdifulle myntkabinett. I besøket inngikk også som ledd en andakt ved apostelfyrstens grav.

Det er i øvrig første gang at pave Pius XII mottar offisielt besøk av en regjerende fyrste. Medlemmer

av det spanske kongehus, bl. a. kong Alfons selv, og av det belgiske er ganske visst blitt mottatt men deres audienser har hatt privat karakter og det samme gjelder mottagelsen av keiserinnen av Annam.

Den 28. desember gjengjeldte så den Hl. Far besøket. Også i Quirinalet talte paven fredens sak. Om dette meddeles i en korrespondanse fra Roma, datert 28. des.:

«Tross det iskalde regn satt Pius XII i åpen bil for å velsigne de jublende folkemasser under triumftoget fra Vatikanet til det historisk betydningsfulle besøk på det kongelige slott.

Alle Roms kirkeklokker overdøvedes av storklokken i Peterskirken, hvis drønnende malm kun høres ved særlig store leiligheter; idag, da paven overstred den symbolske grense mellom Vatikanstaten og Italia under store hedersbevisninger.

Ved inngangen til Quirinalet blev paven mottatt av kong Victor Emanuel selv, omgitt av de mannlige medlemmer av huset Savoyen, som alle falt på kne, da paven steg ut av bilen. Inne i Quirinalets historiske saler blev den høie gjest mottatt av dronning Helena og prinsessene, der ifølge ceremoniellet alle var klædt i hvitt; særlig la man merke til prinsessen av Piemont, som venter et barn, vakker og blek i alt det hvite. Paven, kongen og dronningen opholdt sig derefter alene i en sal, hvor tre lenestoler var anbragt til dem. Samtalen varte en halv time, mens de innbudte gledet sig over for første gang å se de tradisjonsrike drakter og uniformer fra Vatikanet blandet med hoffdraktene ved det italienske hoff. Det er ikke mere enn 50 år siden, at Rom var delt i to leire, et sort og pavelig aristokrati og et hvitt og kongelig aristokrati, der absolutt ikke kunde omgås. Nu er all gammel misstemning glemt og begravet. Mannen bak verket, Mussolini, hadde ikke ønsket å være til stede, men lot sig representere ved sin svigersønn, grev Ciano, der hele tiden såes ved siden av statssekretær kardinal Maglione. Efter en kort andakt i det paulinske kapell holdt Pius XII en tale, hvor freden og forsoningen var hovedemnene, idet han bl. a. sa: «Freden er en spore for fremtidige overenskomster», der gjennom deres innhold og ånd er et sikkert løfte om en ny og varig og fredelig tingenens orden, en orden som man forgjebes skal søke utenfor den kristne kjærlighets og den kristne rettferdighets kongeveier.»

De italienske blad understreker fremdeles, at pavens besøk hos det italienske kongepar betegner meget mere enn blott en definitiv forsoning mellom Vatikan og Quirinal.

Grev Cianos blad «Il Telegrafo» skriver, at «paven vil vise verden, gjennom en særlig hedersbevisning rettet til det italienske kongehus, hvor høit han vurderer Italias politiske linje.»

Gayda skriver i «Giornale d'Italia», at besøket er av stor historisk betydning for Europa, selv om det ikke har nogen konkret forbindelse med problemene om krig og fred, men hvad disse problemer angår, inntar Italia og den romerske Kirke den samme holdning.

Man oppfatter i Rom denne sterkt kristne orientering fra den italienske regjeringens side i dette øieblikk som en advarsel til Tyskland, hvis politikk over for den katolske Kirke ikke har vært underkastet nogen avspenning, og som en stadig tydeligere og mere urokkelig standpunkt imot Sovjet-Russland.

Med henblikk på hvad det i denne korrespondanse er nevnt om de tradisjonsrike drakter og uniformer fra Vatikanet kan det ha sin interesse å oppfriske kjennskapet til den pavelige hoffstab, som omgir den Hl. Far også i hans dobbelte egenskap av Kirkens synlige overhode og som uavhengig verdslig suveren over den vel lite omfangsrrike men til gjengjeld des mer betydningsfulle Kirkestat.

Denne hoffstab omfatter to hovedgrupper: det pavelige kapell og den pavelige familie. Mens det pavelige kapells medlemmer mest inneber liturgiske funksjoner er det den pavelige familie som utgjør den egentlige hoffstab. De fornemste medlemmer er de to pfalz- eller palasskardinaler: kardinaldataren og kardinalstatssekretæren, men i selve hoffstaben beklær de bare æresstillinger.

Nærmest tronstolen står spissene for Nobile Anticamera Secreta — la oss oversette det som: geheimeforværelset da «geheime» jo er en tilføielse som før i tiden betegnet en særlig høi rangklasse. Disse utgjøres av pfalzprelatene, de virkelige kammerherrer og de virkelige kammerherrer di spada e cappa. De fornemste pfalzprelater har som enebeskjeftigelse sine stillinger ved pavehoffet og kalles maggiordomo og maestro di camera. Majordomus er forstanderen for det pavelige palass og kan betegnes som chef for det pavelige hus mens den øverste kammerherre leder alle audiensene. De efter dem i rang følgende pfalzprelater: den pavelige hoffjurist og den pavelige hoffteolog, som efter gammel tradisjon alltid er en dominikaner, forretter hofftjeneste i innskrenket omfang.

De virkelige kammerherrer omfatter geheimealmisseutdeleren, som forvalter pavens private velgjørenhet og har fullmakt til skriftlig å formidle den pavelige velsignelse, samt sekretærene for brev til suverener, for de hemmelige brevskaper og for de latinske brever. Enkelte titler beror bare på historisk overlevering — således den pavelige munnskjenk og gesandtskapssekretærene som representerte forbindelsen med de suverener som opholdt sig i Rom, og pavehoffet. Den daglige tjeneste ydes av garderobieren og i forværelset fungerer skiftevis to kammerherrer uten særlige titler. Og endelig er sakristanen fra gammel tid av en biskop av augustinerordenen og tillike Vatikanbyens generalvikar.

Alle disse er altså geistlige med «prelatrang», men hoffstaben omfatter også en gruppe legfolk: de virkelige geheimekammerherrer di spada e cappa. Sitt navn har de fordi de ved høitidelige anledninger bærer den gamle spanske hoffdrakt med «kârde og kappe». Deres øverste er «stormesteren for det hellige hospits», som alltid er en romersk fyrste og som bl. a. har å motta de besøkende suverener ved foten av trappen. Overhoffmarskalken representerer majordomus — likeledes er overstallmesteren en fornem legmann, men nu hvor biler i utstrakt grad har avløst hestene er dette embed også nærmest av historisk art og deler heri skjebne med generalpostmesterens, som heller ikke representerer en reel funksjon,

„BÖNNENS APOSTOLAT.“

Redigert av sogneprest Høgh, forbundets leder for Oslo Vikariat.

Bønneintensjonen for januar 1940: Vår hellige far, pavens alminnelige og særlige intensjoner. De ikke-katolske kristne i misjonslandene.

I.

Tidens alvor møter oss straks i denne årets første bønneintensjon: Kirkens bitre kamp, som hviler på en manns skuldre: den hellige fars.

Hvad er så hans alminnelige intensjoner?

Tidligere regnet man med 5 alm. intensjoner:

1) Kirkens frihet og ophøielse. 2) Syndernes omvendelse. 3) Skismatikernes tilbakevenden til kirkens enhet. 4) De vantro og vrangtroendes omvendelse. 5) Hedningenes, jødernes og muhamedanernes omvendelse. Under Pius XI. kom så en sjettede alm. intensjon til: Kommunismens bekjempelse.

Disse seks intensjoner er det som ligger til grunn for de 6 Fader vår, Hil dig, Maria og Ære være Faderen som man må be for å opnå den fullstendige avlat.

Den hellige fars særlige intensjoner i denne tid kan vel best sammenfattes i kirkens adventsbønn: «Kom, Herre, og besøk oss i fred.» Våre forfulgte trosfeller i Tyskland, Østerrike, Tsjekkoslovakia og Polen — hvem skulde vel være den hellige fars hjerte, og derved enhver katolikks hjerte, nærmere enn disse? Og at Pius XII.'s øine også med kjærlighet og medfølelse er festet på vårt brorfolk i Finnland og deres bitre kamp for alt som er mennehjertet dyrt og hellig,

det har hans organ «Osservatore Romano» gitt meget klart uttrykk for.

Så vet vi da alle hvad vi skal be for og be om, og hvorledes vi skal be: Med og for kirken, med og for vår hellige far Pius XII.

II.

Er vi opriktigt grepet av vår tros sannhet, da kan vi ikke annet enn nære et innerlig ønske om at alle må erkjenne dens sannhet og frelseskraft og finne frem til kirkens enhet. Mere enn nogen annen kaller da våre i troen skilte brødre i misjonslandene på vår broderkjærlighet. De hører jo til kirkens sjel, de er ved dåpen knyttet til den som til sin åndelige mor. Hvad annet kan vi da enn ønske og be for at de også må lære å kjenne og å anerkjenne denne kjærlige og på nådegaver så rike mor, så de også blir optatt i livsfellesskapet i kirken? Det er selve Kristi kjærlighet som driver oss til dette, selve Frelserens innerlige ønske og bønn om at alle må bli en hjord og en hyrde. Denne bønn gjør vi til vår egen bønn i denne måned idet vi ber for alle kristne om «Troens enhet i fredens samband, en tro, en dåp, en Gud og alles far».

Skuddbønner: «For vår hellige fars, pavens alminnelige og særlige intensjoner, bønnfaller vi dig, Jesu hellige hjerte, at du vil bønhøre oss.

At alle kristne i misjonslandene som er skilt fra din sanne kirke må vende tilbake til dens enhet, bønnfaller vi dig, Jesu hellige hjerte, at du vil bønhøre oss, Amen.»

men bare en tittel. Endelig tilhører nobelgarden og sveitsergardens tjenestgjørende oberster samme gruppe.

De pavelige husprelater har ikke noen direkte forbindelse med hofftjenesten og omfatter erkebiskoper og biskoper som paven utnevner til tronassistenter og som derved automatisk blir romerske grever, patriarkene, de apostoliske protonotarer, medlemmene av kuriens prelatkollegier og husprelatene. Alle disse geistlige dignitarer bærer ved ceremonielle anledninger en biskop-lignende drakt, variert etter deres rang men alle med fiolett som hovedfarve.

Til alle de øverste rangklasser av både geistlige og verdslige kammerherrer er det i tidenes løp kommet en rekke ærestitler, hvis bærere kun i ganske få tilfelle yder reel tjeneste. En undtagelse danner de kammerherrer, som utgjør kollegiet av pavelige ceremonimestre og i denne egenskap regelmessig medvirker ved pavens og kardinalenes liturgiske funksjoner,

De geistlige som fører ærestitlene av kammerherrer får derved rett til å gjøre hofftjeneste når de leilighetsvis oppholder sig i Rom. Kammerherrene «extra urbem» skiller sig også på annen måte ut fra selve hoffstaben idet de bare må benytte sin tittel «utenfor byen Rom». På samme måte er det også forskjell mellom de verdslige kammerherrer idet geheimekammerherrene di spada e cappa tilhører adelen i motsetning til æreskammerherrene di spada e cappa som er av borgerlig herkomst. Når de tjenestegjør markeres forskjellen bare ved en ubetydelighet i drakten som ellers er ens. Innenfor begge grupper er det fire eller fem kammerherrer de numero, som forretter den regelmessige tjeneste — de andre hitkalles bare leilighetsvis.

Enn videre er det til den pavelige hoffstat også å regne fire geheimekapellaner, som skiftevis assisterer paven under hans daglige hellige messe og ber breviar og rosenkrans med ham, Også her er det ærestitler «extra ur-

bem», hvis innehavere ikke fungerer. De pavelige geheimekapellaners kollegium trer kun i funksjon in pleno ved meget store liturgiske fester. Den apostoliske hoffpredikant er et æresembd som alltid er forbeholdt en kapusiner, mens det pavelige hoffs skriftefar efter gammel tradisjon tilhører en serviterpater. Disse to avslutter rekken av hoffstabens geistlige medlemmer.

De skikkelser som imidlertid er mest iøinefallende for menigmann når man nærmer sig Vatikanet er jo absolutt medlemmene av den pavelige garde. Deres officersstab inntar høie stillinger i hoffetaten — øverst de som tilhører nobelgarden og som alle tilhører de fornemste romerske adelsfamilier.

Den er opprettet i 1801 og et par av dens medlemmer ledsager alltid paven, når han forlater sine private gemakker i embeds medfør — ellers holder de vakt i forværelset. Den teller 60 medlemmer, alle med offisers rang, og bærer en prektig uniform efter spansk mønster. Like til Pius X besteg den Hl. Stol var de et ridende korps og til uniformen hører ennu høiere støvler og klirrende sporer. De har sitt kvarter i samme etasje som de pavelige mottagelsesgemaker. Sveitsergarden har sitt navn av at de ennu idag består av unge sveitsere som ifølge en gammel men stadig fornydd overenskomst mellom paven og Sveits' katolske kantoner, avsluttet oprinnelig i begynnelsen av det 16. århundre, gjør tjeneste i Vatikanet og har sin egen kaserne i Vatikanbyen. Den palatinske æresgarde er opprettet av Pius IX. Den står under kommando av en oberst og dens medlemmer er romerske småborgere, som under de store paveceremonier danner espalier. Endelig er det et pavelig gendarmeri som har avløst det i 1816 av Pius VII opprettede pavelige karabinierregiment. Det er et fullt utdannet politikorps, som har å sørge for orden og sikkerhet i Vatikanbyen.

»Jesu Hjertes Budbringer« feirer sølvjubileum.

«Jesu Hjertes Budbringer» — i almindelighet bare kalt «Budbringeren» — går ifølge det første hefte for 1940 nu inn i sin 25 årgang, og det er all grunn til å lykkes vår kjære kollega med det første kvartårhundre! Vi gjør det med så meget større glede som bladet jo er et «nordisk» tidsskrift og fordi det ut fra sine forutsetninger er så udmerket redigert, at vi også rent fagmessig sett kan være glad og takknemlig over å ha en så verdig representant for katolsk religiøs pressekultur som fellesnordisk tidsskrift. Dette gjelder ikke minst avleggeren «Børnes budbringer», som udmerker sig ved en frisk og usentimental tone og derved gjør sitt til å gi barnene en sund innstilling til troens mysterier.

Efter en historisk redegjørelse som «Budbringeren»s drivende kraft her i Norge — forfatterinnen søster Margrethe Marie Krohn — har skrevet nu i tidsskriftets jubileumsnummer var det oprinnelig meningen at det skulde utkomme i Norge, idet biskop Fallize allerede i 1896 fikk tilbud om noen tusen

Fra Vikariatet.

Søndag 21. januar skal det i alle Vikariatets kirker og offentlige kapeller bli holdt kollekt for de nødlidende i Finnland og delvis også for de polske flyktninge. Prestene anmodes om varmt å anbefale denne kollekt og sørge for at gudstjenesten blir annonsert i den lokale presse.

Utbyttet av kollekten må straks sendes til Vikariatet som sørger for videresendelsen.

Oslo 10. januar 1940.

† Jac. Mangers.
biskop av Selja.

kroner til dette bruk. Biskopen, som jo satt inne med meget stor presseerfaring, visste imidlertid med en gang at et slikt foretagende fullstendig vilde mangle sund økonomisk basis i våre små katolske forhold og avslog tilbudet med takk — gjennom lengere tids forhandlinger blev det så fastslått at det skulde utkomme i Aarhus hos de derværende jesuittpatres og redigeres av pater Ing. Schmid som eide alle betingelser for dette hverv. Økonomisk støtte kom heller ikke til å mangle — bl. a. forstod St. Josephskongregasjonen betydningen av et slikt tidsskrifts innsats og gav med sjelden beredvillighet bidrag til dets start både med penger og agitasjon for det gode formål — og 1. januar 1916 utsendtes det første nummer. Det var da planlagt forsøksvis som kvar-talsblad, men det slo så udmerket an at det relativt fort avanserte frem til den nuværende månedspublikasjon. Like fra begynnelsen av støttet mgr. Kjellstrup det med en rekke av sine vakre dikt — «Folk synes allerbedst om hans Digte, de er en Ære for Norge», heter det i et brev fra redaktøren.

Som allerede nevnt har det alltid vært et udmerket samarbeid mellom «Budbringeren» og dens norske representant søster Margrethe Marie: med stor energi og kjærlighet er søsteren gått inn for tidsskriftets utbredelse heroppe og redaksjonen har på sin side som hun skriver i sin jubileumsartikkel, vært behjelpelig med utbredelsen av hennes bøker i Danmark — bl. a. den fortrinlige «Våre Fedres gamle Kristentro.» Det norske «St. Eysteins forbundet» har også alltid funnet åpne spalter i «Budbringeren». Og endelig vil deltagerne i det nordiske katolske pressemøte i Oslo 1936 ikke på sin side ha glemt redaktøren pater Jos. Kochs vektige bidrag til møtets åndelige utbytte.

På våre leseres og egne vegner gratulerer vi «Jesu Hjertes Budbringer» med sølvkransen og ønsker fortsatt fremgang ad den samme gode vei og med de samme gode resultater, til dere, dens redaktør og medarbeidere kan smykke dere med gyldne laurbær! Ad multos annos —

Red. av «St. Olav».

To dødsfall blandt St. Josephssøstrene.

Søster Felicitas.

Det blev sorg i Fredrikstad da det budskap kom at søster Felicitas d. 27. desember var avgått ved døden på Vår Frue Hospital i Oslo. Sorgen var like stor blandt protestanter som blandt hennes trosfeller — å treffe søster Felicitas og lære henne å kjenne enn si bli gjenstand for hennes omsorg var det samme som å bli glad i henne, ja ingen som er inne i forholdene vil betrakte det som en overdrivelse om vi bruker det sterke uttrykk: å elske henne. Hun hadde selv så stort et fond av kjærlighet at den varmet og lyste hvor dens stråler traff slik at alt som var av godt i et menneske blev vakt til live — ingen ting var lenger vondt eller leit når hun med sitt milde smil og sin blide ferd hadde glattet og jevnet ut, revet skillevegger ned og skapt forståelse, overbærenhet, tålmodighet og mange andre gode, kristne egenskaper i sinn, som mulig før de møtte henne følte sig oprørske, bitre, forurettede av Gud og mennesker.

Søster Anna Felicitas het oprinnelig Franciska Kleymann og var født 9. mars 1877 i Lüdinghausen, Westphalen. I våren 1897 kom hun til Norge, og at hennes kall var sykepleien var så selvsagt at hun allerede i 1899 tok denne edle oppgave op og blev den tro like til sin død, idet hun virket både ved hospitalet her i Oslo som ved hospitalene i Drammen, Halden og Fredrikstad. I sistnevnte by falt hovedparten av hennes virke — der var hun som sagt også kjent og avholdt som få. Særlig vil vi i øvrig nevne hennes arbeid for «Kimer I Klokker», som bar så god frukt. For noen tid siden vendte hun tilbake til Vår Frue Hospital hvor hun fortsatte å arbeide nesten til siste stund, så at man med rette kan si: hun falt på sin post.

Begravelsen fant sted 2. januar under enestående stor deltagelse — fra Fredrikstad var sogneprest Høgh kommet for å bringe sin og menighetens takk for den avdødes velsignelsesrike ferd. Også lærerinnene ved den der-værende katolske skole hadde innfunnet sig. Men søster Felicitas gjerning stanser ikke ved graven — alle vi som har kjent henne vil bevare et så levende minne om et opofrende og elskelig menneske at hennes virkning fremdeles vil øve sin gjerning. R. I. P.

Søster Andrea.

Søster Andrea de la Croix var norsk av fødsel og het Hedvig Reiter. Hun var f. 16. juni 1861 på Hamar, nær den gamle domkirkes ruiner, og var under sin opvekst elev på St. Josephs Institutt. I 1882 trådte hun inn hos søstrene der, holdt sitt noviciat i Kjøbenhavn og kom derefter til «den franske skole» i Stockholm og siden til Gefle.

I 1891 åpnedes den nye stasjon i Porsgrunn og hun blev dens første menighetssøster. Senere virket hun også i Drammen. Hun hensov fredfullt 31. desember og be-

gravelsen fant sted 5. januar under stor deltagelse, ikke minst fra presteskapets side. Et trofast og pliktopfylende menneske har ombyttet det timelige liv med det evige og skal nu høste lønnen for et langt og virksomt liv for andre. R.I.P.

Hechjemme —

Kristiansand. Vi vil gjerne få lov å sende en liten hilsen her nede fra. 3. juledag hadde St. Ansgars menighet sin julefest og fremmotet overtraff alle forventninger. Stemningen var like fra begynnelsen av preget av ekte julegleder, hvortil også selvfølgelig bidrog alle våre kjente julesanger. Så ønsket vår kjære og høit aktede sogneprest alle hjertelig velkommen og en av damene deklamerte et vakkert juledikt. Fire av St. Sunnivalagets damer opførte et gripende lite julestykk: «når kirkeklokkene ringer julen inn». Det blev utmerket spillt og det var nok mange som måtte viske en tåre bort i all hemmelighet. Så ventet et festbord oss så heller ikke den side av julens gleder blev glemt, og mens vi riktig hygget oss fikk festen et ekstra plus idet pastor Hogenes holdt en anslående tale for vår høit fortjente sogneprest, som samme dag fylte 65 år. Utmerket tolket han de følelser som besjeler oss alle overfor mgr. Kjelstrup — som et ytterligere bevis på disse følelsers art blev sognepresten overrakt en bukkett deilige duftende roser og en konvolutt med et pengebeløp, innsamlet iblandt menigheten. Mgr. Kjelstrup takket beveget, og så blev det gang rundt juletreet av store og små til «julemannen» kom med sine gaver og vakte jubel med sine morsomme påfunn. Etterpå fortsatte festen alle gode tradisjoner tro. Til slutt vil St. Ansgarmenigheten få ønske alle våre trosfeller et velsignet nytt år!

Sunniva.

— og decute

Kirkens fremgang i England. Efter hvad engelsk katolsk årbok for 1940 utviser, går kirken i England stadig fremover. Sekulargeistlighetens antall er steget fra 1980 til 2010 og i løpet av 1939 er 56 nye kirker og kapeller blitt vigslet. Også skolens antall er vokset. Selve katalikkantallet er i løpet av samme år steget fra 2 375 196 til 2 466 419.

Døpte jøder i Ungarn er nu stillet under beskyttelse av en komité som ledes av landets biskoper. Landet har fornylig fått en rekke lover som truer de katolske jøders frihet. Som et mottrekk er denne komité nedsatt.

Den protestantiske erkebiskop av Finland D. Kaila har som den katolske biskop utsendt et gripende rop om hjelp til hele den kristne verden. Det heter bl. a. i det: «Når vi forsvarer oss mot angriperne kjemper vi også mot Kristi fiender. Vi føler at vi er nordens kristne forpost og dermed også den europeiske kristne kulturs. Vi stoler på at de kristelige kirkesamfund ikke vil la oss i stikken. Gud hjelpe oss i sin nåde!

Havets apostolat fortsetter, efter hvad det meldes fra det internasjonale hovedkvarter i London, uforstyrret sitt

katolske sjelesorgarbeid for sjømenn og har endog utvidet det tross de store vanskeligheter som krigen skaper. Dog har hovedkvarteret i øieblikket ikke noen direkte forbindelse med de 8 filialer i Tyskland — man vet bare på annen—tredje hånd at også de er i full sving med sitt velsignelsesrike virke.

Amerikansk familieliv er ifølge en erklæring fra den katolske biskop mgr. Gannon, i fare på grunn av den utstrakte anvendelse av kvinner i fabrikkene hvorved hjemmene utvilsomt tar skade. Det dreier sig om henved 11 millioner kvinner som har erhverv utenfor huset og en følge av dette er også fødselstallets synkende tendens og ungdommens stigende kriminalitet. Men det er ikke annet å vente når mødrene ikke mer i første rekke kan skjenke hjemmets medlemmer sin omsorg og interesse.

Religionsundervisningen i Østerrike er jo ikke mer et tvungent fag, men det har vist sig at de fleste allikevel følger den — i Innsbruck således 90 % av det samlede elevantal. Enda må den ikke meddeles av yngre geistlige da disse ansees som «politisk upålitelige».

Pavepalass herjet av brann. Den romerske kuries historiske administrasjonsbygning, Palazzo delle Cancellaria på Corso Vittorio Emanuele, er i forrige uke to ganger blitt hjemsøkt av brann. Skjønt det ligger utenfor Vatikanbyen har det gjennom århundre tilhørt den Hl. stol og har vært sete for mange sammensværgelser imot de forskjellige paver, således at den prektige rennesansebygning har en beveget historie.

Man aner ikke hvem som har bygget det. Vasari mener Bramante og andre kunsthistorikere gir ham absolutt rett. Byggherren var kardinal Raffaele Riario, en nevø av pave Sextus IV. som blev kardinal bare 17 år gammel. Han brukte 22 år til det og det stod først ferdig i 1511. En del av dets murverk stammer fra Colosseum og da kardinalen som følge av partikamper måtte flykte til Neapel blev hans eiendommer konfiskert og pallasset blev apostolisk cancelli.

Den siste brann raste især i den såkalte «Hundre dages sal» et praktfullt rum. Likeledes er kirken, San Lorenzo in Damaso, herjet — det lykkedes dog å redde en del av dens kunstskatter. Den skriver sig fra 380 og er påbegynt av pave Damasus.

Misjonsnytt.

Et lægekursus for misjonærer og misjonssøstre fra alle land er med stor høitidelighet blitt åpnet i Academia Lancisiana i Rom. Kurset står under kardinal Granito di Belmontes proteksjon og bekostes av matteserridderne hvis stormester fyrst Chigi var til stede under festlighetene i anledning dets åpning.

*

Krigens virkning på misjonsarbeidet har ifølge Osservatore Romano ikke vært så følelig som under be-

gynnelsen av verdenskrigen 1914. På de fleste misjonsmarker i Afrika går således omvendelsesarbeidet sin rolige gang fremdeles. De franske misjonærer er ganske visst innkalt til krigstjeneste, men de er overalt praktisk talt blitt erstattet av andre, så at de midlertidig lukkede stasjoner atter er åpnet.

*

I Kina gjør ifølge samme blad misjonsarbeidet sterke fremskritt. Således meddeles det fra den av krig og oversvømmelser hjemsøkte provins Hopeh, at tallrike byer såsom Nankung Hwangkoochwang osv. nu har fått faste misjonsstasjoner, mens det før var umulig å arbeide der. Man tar særlig sikte på å redde de unge piker, som på grunn av den store nød og fattigdom i særlig grad er utsatt for fare idet dens pårørende selger dem til slavearbeid eller prostitusjon. Misjonærene samler dem i internater hos ordenssøstrene, sørger for deres undervisning og setter dem i stand til å ernære sig på hederlig måte. I vikariatet Hankow har den katolske hjelpekomité for Kina med bistand fra det internasjonale Røde Kors, organisert et tilfluktssted for de sårede, syke, arbeidsløse og flyktede. Alle misjonsstasjoner har forøvrig sine underavdelinger av denne hjelpecentral — således har franciskanerne i Changsha gjennom lange tider mottatt og pleiet over 300 lidende pr. dag.

*

Av tyske misjonærer arbeider nu 7317 i alle de viktigste misjonsland. 59 selvstendige misjonsdistrikter er under tysk ledelse. 4700 tyske misjonærer arbeider i engelske og franske kolonier og mandatraker.

*

I Spania blev misjonssøndagen tross landets fattigdom efter borgerkrigen en stor suksess. Det spanske folk bevisste atter at det er «et folk av misjonærer», — som bekjent skylder en fjerdedel av jordens befolkning spanske misjonærer sitt opprinnelige kjennskap til evangeliet.

*

Ifølge «Fides» teller den innfødte prestebestand i misjonslandene følgende medlemmer: i Japan styres 4 kirke-distrikter, nemlig erkebispesetet Tokio og bispedømmene Nagasaki, Kogoshima og Censhu av japanske geistlige. I Kina er 14 apostoliske vikariater og 10 prefekturer helt ledet av innfødte. I India og på Ceylon er det samme tilfellet med 8 bispedømmer med tilsammen 542 geistlige. Afrika telder 2 negerbiskoper, 358 negerprester, 4091 negerstudenter ved ynglingeseminarierne. Til de for den kristne misjon helt lukkede distrikter hører ennu det indre av Arabia, Afghanistan, Nepal, Sikkum og Butban ved Himmelaya samt det ytre Mongoli, hvor det dog ikke er de innfødte men Sovjetrusland som legger misjonsvirksomheten hindringer i veien.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.